

ти! - Народ би тај одавно угњило у својој слабости и ништавилу и изгубио би до сада оба царства, и оба живота. Но Лазарев народ је разумео онда књигу јерусалимску, свету књигу судбе, као што ју је разумео и његов владар и, приволевши се царству највиших идеала, однео је бесмртну победу страдањем и смрћу својом.

Поклонимо се, зато, жртви, светога Лазара. Његово приволење царству небескоме значи целу једну религију.

Та религија Лазарева данас је потребна народу као и увек. Јер гле, она значи, да са Христом долази и победа.

Она значи, да нема сувише велике жртве за правду Божју.

Значи још, да је и сада, као и у почетку, пред нашом слободном и уједињеном нацијом отворена књига, која долази с неба кроз Јерусалим, са вечито истим питањем, које иде с тутњем кроз све дане светске историје:

"Коме ћеш се приволети царству?"

Или волиш царству земаљском,

или волиш царству небеском?"

Читајте своју историју како ваља, и видећете сав је закон Божији урезан у њој. Крупним словима, као огњеним кедрима, пише Господ закон свој, да би га и мало писмени у духу могли читати. Он га је написао и запечатлио једном у Светом Писму, но Он је неуморан у понављању свога закона у животу свакога народа.

Будним оком пратиће небесне силе живот наш у слободи, за који сте се толико молили.

Воспрените духом дакле, и не загњурујте душу своју у земаљско царство. Гле, слобода никада не значи земаљско царство но небеско. Слобода је ретки гост из другог света а не стални житељ овога света. Као крилати анђе, провидан и нежан као етар, и моћан и животворан као етар, слобода на крилима долеће у госте, на крилима се држи међу нама, и на крилима одлеће у - други свет.

Сазидана од костију мученика и великомученика, ова земља треба да постане тврђава Божија, у којој ће се име Божије славити и благосиљати и мислима, и речима, и делима. Нека би на свим капијама ове тврђаве, и у свима душама њених обитатеља, била уписана огњена реч пророкова: "Господ је снага моја и пјесма моја!"

Дигни се, царски народе, на висину царства небескога, где истина, светост и доброта блистају.

Одагнај грех од себе као што змију отклониш од младенца. Јер ако си до сада правдао грехе своје робовањем, чиме ћеш их од сада правдати?"

Нека са ропским временом оду у неповрат и последњи остаци ропске душе.

Да би опет дошла до свога права царска душа Лазарева која светлом лику Христовоме приноси све на жртву и од Њега прима свој најлепши сјај.

Да би они, који дођу да суде и певају о вама и делима вашим, могли рећи исто оно што је речено о светом Цару и његовом народу:

"Све је свето и честито било

И миломе Богу приступачно".

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ВАСКРСЕЊЕ

ЧЕТВРТА НЕДЕЉА ПО ДУХОВИМА

Мт. 8, 5 - 13, зач. 25; Јн. 15, 17 - 27; 16. 1 - 2, зач. 52.

Рим. 6, 18 - 23, зач. 93;

*свети вел.муч. кнез Лазар
и сви новомученици српски*

свети владика Николај
ЛАЗАРЕВА ПОБЕДА
манастир Раваница, 1939

Тајанствена књига из Јерусалима подноси се на потпис свакоме од нас, драга браћо, свакога дана кроз цело земно време. При том нам се стављају увек два листа на избор. На једноме листу исписано је небесно царство Христово; на другоме је исписано земаљско царство Ирода, Пилата, и осталих чије је име Легион.

Свако има да се определи слободно и свесно. Или поћи кроз дуг и загушљив тунел цветном пољу, где сунце не заходи; или пак кроз кратки перивој у сумпорни тунел, где вековни сунчеви зраци не називају добро јутро. Кратковиди и малодушни лакомо потписују овај други лист, приволевајући се царству земаљском. Они се боје царства небескога јер не могу да му догледају почетак, а хватају се царства земаљскога, јер не могу да му догледају крај. Гле, опасност често навлачи маску пријатељског осмеха. Малишан, остављен у зеленом пољу са зеленим језером, у погубељи је, јер не види два зеле-

нила но једно, нити види границу и разлику међу њима. Слост и њен повор обучени су у исто рухо. Зато се слост чини неуком оку недогледно дуга. Пурпур земаљске славе и пожар ове - све пурпур за лакомога.

Шта значи приволети се царству земаљском? Значи повести се за тренутном угодношћу тела а против принципа духа. Пас не би никад дошао у двоумицу, коме царству да се приволи, јер код пса нема тога принципа духа. Во ће продужити да пије воду на реци, у којој се његов чобан дави. Јер треба познавати царство небесно па осетити струју ужаса при дављењу свога добротвора и притећи му у помоћ.

Пријатељ царства земаљскога цени само брзе успехе, који су за њега у толико већи уколико су јефтиније задобијени. Он продаје небо за земљу, цело право наследства за чанак сочива. Он је присталица "очигледних" теорија, подржавалац моћних и власних. Он не спушта свој хладан прст у

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

туђ пакао, нити икад обрће своје усне од пуног пехара осмехнуте среће. За њега небо и земља јесу - земља, тело и душа - тело, вечност и тренутак - тренутак.

Нису потребни крупни историјски догађаји, да би један смртан човек добио прилику да се одлучи за једно или друго царство. Сваки бели дан је један велики датум у борби та два царства. Врши ли се данас насиље над твојим суседом, књига је отворена на твој колону, и свети књигоноша очекује одговор. Окренеш ли ти своје очи на другу страну, и пустиш насиље да се изврши и преврши, ти си већ тиме дао одговор - приволео си се царству земаљскоме. И твој сусед ће погинути од насилника, и дом ће његов бити спаљен, и ти ћеш наследити имање његово. Но душа твоја неће делити угодност од тога са телом твојим: она ће осећати тамничку тескобу и муку. Победа твоја биће Муратова а не Лазарева.

Деси ли се пак, да се душа твоја устреми у одбрану правде, остављене од свију, мршаве и исмејане, - тиме си се приволео царству небескоме. Но тиме си свесно крочио на пут опасности, жртве и муке. Бићеш и ти остављен, измршављен и исмејан. И изгубићеш богатство и здравље правде ради. И изгубићеш почасти и пријатељства, па лако и живот. Тада ће гониоци правде приграбити твој дом и твоје имање и смејаће се, гозбећи се за твојом трпезом, говорећи: Где је сад онај што воли више царство небеско него земаљско? Но усред њихове гозбе засјаће изненадно

твоја правда, као муња из прамена магле. И гром ће се срушити пред ноге водитеља правде. И у том тренутку тањир се поново окреће и поставља правилно: они губе све, који су мислили да су добили све, а ти добијаш све, јер си у очима света био изгубио све. И победа твоја биће слична победи цара Лазара, чији се тањир среће ево одлучно окренуо и поставио правилно тек у наше дане, после пет стотина и педесет година.

Пре пет стотина и педесет година Лазар се приволео царству небескоме, што ће рећи: стао уз Христа и Његов часни крст, и изгубио и царство и главу. Свет је мислио, да је Лазар претрпео нечувен пораз и да је народ српски сломљен за вазда. Тако се ценила ствар споља. Но изнутра ствар је задржала један невидљиви сјај, никад не замагљен.

Видећи и ценећи ствар изнутра, из духа, пророчки геније народни, описав страшни пад и пропаст, завршава овим неочекиваним речима:

"Све је свето и честито било

И миломе Богу приступачно".

Наиме, достојна жртва принета је била за достојну ствар. Христу се жртвовало све. Народ је веровао, да нити је поднета жртва могла бити тражена и узета васионом узалуд, нити пак да се крст Христов, којим су се осенили војници Лазареви, да сломити ма од какве силе у свету. Зато се мртва глава Лазарева засијала на Косову пољу већма него сјајна победа Бајазитова.

Но гле, колико се тек данас сија победа Лазарева!

На њу се чекало и за њу се

страдало пет стотина година. Да је пре дошла била би мање сјајна и мање слатка. Гле, правда не стари у гробу, но подмлађује се. Што дуже закопана, све се поносније и елегантније диже. Заиста, важно је што је победа Лазаревог народа дошла, но још је важније, да је народ веровао у победу и очекивао је пет векова. Шта би рекао на ово онај од вас, ко чека пет дана на победу своје правде, и шестог дана изгуби веру и у своју победу и цео свет? А гле овде један народ чека са вером као стена не пет дана но пет тамних ноћи, свака дуга по стотину година!

И не само чека. Но чекајући слави дан Косовске пропасти као свој највећи народни дан! Ово је тајна највећа у нашој историји, у коју странци не проничу. Јер други народи обично славе дане својих победа као своје народне дане. И питају се у чуду откуда то, да Срби славе дан свог великог пораза као свој "главни" народни дан у години?

Но ако се странци чуде, не треба ви да се чудите, јер ви треба да знате. Треба да знате, - и то знање деци својој да казујете, - да славећи Видовдан ви сте вазда славили не пораз но победу Лазареву, Гле, увек је победио онај, ко се жртвује за један светао идеал. Један спартански краљ пао је са триста другова у борби за отаџбину. Непријатељ је прешао преко његова мртва тела. Па ипак се пад тога краћа кроз векове истицао не као узорит пораз но као узорита победа.

Ако ви убијете некога, ко има више права од вас, ви га нисте убили но прославили. Убијањем

њега ви сте само успорили своју пропаст и његов тријумф. Лазарева војска борила се за одбрану Хришћанства, за одбрану Отаџбине, за одбрану Балкана. Муратова војска борила се за наметање господарства, за наметање јарма и ћутања. Има ли и мало сумње, чији је циљ борбе и смисао муке био правији? Како је онда Лазар могао бити побеђен? Не, он није ни био побеђен. Његова крвава глава котрљајући се по Косову исписала је смртну пресуду тобожњим победоцима. Заиста, никада смрт не оправдава своје постојање у толикој мери, нити показује толико лепоте и племенитости у себи као у тренутку када прима у своја наручја човека као жртву за нешто више од његовог маленог живота. Смрт тада губи своју жаоку, цепа свој тамни вео, и изједначава се са животом. Овим се додирује главни нерв хришћанске религије.

Гле, хришћанска религија се доживљује и доживљена само постаје разумљива. Рекао је Господ: "Ко чува живот свој, изгубиће га, ко изгуби живот свој, Мене ради, сачуваће га". - Ко може ово разумети сем онога, који је у стању ово доживети, преживети? Није ли ова тајна јеванђелска, једна од најдубљих и најплеменитијих, доживљена и посведочена нашим народом кроз историју од Косова до данас? Није ли народ Лазарев онда изгубио свој земаљски живот, који му се у наше дане отвара? А да је онда народ Лазарев жаљалио за својим смртним животом; да је сијао крст Христов - да буду згажени без одбране - страшно је и помисли-